

APOSTOLISK KONSTITUTION OM AFLAD

INDULGENTIARUM DOCTRINA

Pave Paul VI
Guds tjeneres tjener
til evig erindring

(Offentliggjort 1. januar 1967)

I

1. Læren om og brugen af aflad, som den har været praktiseret i den katolske Kirke i mange århundreder, er solidt funderet i den guddommelige åbenbaring¹, som efter at være overleveret af apostlene “går videre i Kirken med Helligåndens bistand”, mens “Kirken gennem århundredernes forløb bestandig rækker frem mod fylden af den guddommelige sandhed, indtil til sidst Guds ord bliver opfyldt i den”².

For virkelig at forstå denne lære og den gavnlige brug af den er det imidlertid nødvendigt at huske på en række sandheder, som hele Kirken, oplyst af Guds ord, altid har troet, og som biskopperne, apostlenes efterfølgere, og først og fremmest de romerske paver, Peters efterfølgere, såvel gennem deres hyrdeembede som gennem læredokumenter har videregivet tiderne igennem lige til i dag.

2. Det er en guddommeligt åbenbaret sandhed, at synder medfører straffe, der pålægges én af Guds hellighed og retfærdighed; disse må sones enten i denne verden gennem lidelser, elendighed, livets prøvelser og først og fremmest gennem døden³, eller i det hinsides gennem ild og pinsler eller gennem rensende straffe.⁴ Af den grund

---

¹ Jf. Tridentinerkonciliet, Session 25, *Dekret om aflad*: “Eftersom magten til at tildele aflad er blevet overgivet til Kirken af Kristus, og eftersom Kirken har benyttet denne magt, der på guddommelig vis er blevet den betroet, lige fra de ældste tider ...” (DS [Denzinger-Schönmetzer] 1835); jf. Matt 28,18.

² 2. Vatikankoncil, Konstitutionen om Åbenbaringen *Dei Verbum*, nr. 8 (AAS [Acta Apostolicae Sedis] 58, 1966, s. 821); jf. 1. Vatikankoncil, Dogmatisk Konstitution om den katolske tro *Dei Filius*, kap. 4: Om tro og fornuft (DS 3020).

³ Jf. *1 Mos* 3,16-19: “Til kvinden sagde han (Gud): ‘Jeg vil gøre dit svangerskab plagsomt og pinefuldt, i smerte skal du føde børn. Du skal begære din mand, og han skal herske over dig.’ Til Adam sagde han: ‘Fordi du lyttede til din kvinde og spiste af det træ, jeg forbød dig at spise af, skal agerjorden være forbandet for din skyld; med møje skal du skaffe dig føden alle dine dage. Tjørn og tidsel skal jorden lade spire frem til dig, og du skal leve af markens planter. I dit ansigts sved skal du spise dit brød, indtil du vender tilbage til jorden, for af den er du taget. Ja, jord er du, og til jord skal du blive.’”

Jf. også *Luk* 19,41-44; *Rom* 2,9; *1 Kor* 11,30.

Jf. Augustin, *Kommentar til Salme 58,113*: “Enhver uretfærdighed, hvor lille eller stor den end måtte være, skal i hvert enkelt tilfælde straffes, enten ved at mennesket selv gør bod for den, eller ved Guds straf” (*CCL* [Corpus Christianorum Latinorum] 39, s. 739; *PL* [Patrologia Latina] 36, 701).

Thomas Aquinas, *Summa theol.*, 1-2, q. 87, a. 1: “Da synden er en uordentlig handling, er det indlysende, at enhver, der begår en synd, handler i modstrid med en fastsat orden. Følgen heraf bliver derfor, at han bliver ligesom ydmyget af den samme orden. Denne ydmygelse er netop straffen.”

⁴ Jf. *Matt* 25,41-42: “Gå bort fra mig, I forbandede, til den evige ild, som er bestemt for Djævelen og hans engle. For jeg var sulten, og I gav mig ikke noget at spise”. Se også *Mark* 9,42-43; *Joh* 5,28-29; *Rom* 2,9; *Gal* 6,6-8.

Jf. 2. Koncil i Lyon, Session 4, *Kejser Michael Palaeologus' Trosbekendelse* (DS 856-858).

har det altid været de troendes overbevisning, at de mennesker, som slår ind på det ondes vej, skal udsættes for mange forhindringer, bitterhed, modgang og skader.⁵

Disse straffe bliver pålagt af Gud efter en retfærdig og barmhjertig dom for at rense sjælene, for at beskytte den moralske ordens ukrænkelighed og for at genoprette Guds herlighed i dens fulde majestæt. Enhver synd skaber nemlig forstyrrelse i den universelle orden, som Gud har oprettet i sin usigelige visdom og uendelige kærlighed, og den ødelægger umådelige værdier både i forhold til synderen selv og i forhold til det menneskelige samfund. Desuden er synden til alle tider i de kristnes bevidsthed fremstået ikke blot som en overtrædelse af Guds lov, men også – om end ikke altid på en direkte og indlysende måde – som foragt for eller tilsidesættelse af det personlige venskab mellem Gud og mennesket.⁶ På samme måde er synden fremstået som en virkelig og dybt alvorlig krænkelse af Gud, ja endog som en utaknemmelig afvisning af Guds kærlighed, der blev skænket menneskene i Kristus, som kaldte sine disciple for venner og ikke tjenere.⁷

3. For at opnå fuld tilgivelse for synderne og råde bod på dem er det derfor nødvendigt, ikke blot at venskabet med Gud bliver genoprettet ved en oprigtig sindets omvendelse, og at synden mod hans visdom og godhed bliver sonet, men også at alle de værdier – personlige såvel som sociale eller hørende til selve den universelle orden – som er blevet reduceret eller ødelagt af synden, bliver fuldtud genoprettet, enten ved frivillig soning, der ikke vil være fri for smerte, eller ved accept af de straffe, som Gud i sin retfærdige og meget hellige visdom har fastsat, og gennem hvilke hans herligheds hellighed og glans skal stråle over hele verden. Desuden er det selve straffenes eksistens og alvor, der sætter os i stand til at forstå syndens tåbelighed og ondskab og dens skæbnesvangre konsekvenser.

Jf. Koncilet i Firenze, *Unionsdekretet med grækerne* (DS 1304-1306).

Jf. Augustin, *Enchiridion*, 66,17: "Det ser ud, som om mange synder bliver tilgivet også her på jorden og ikke bliver underkastet nogen straf; deres straffe bliver imidlertid gemt til fremtiden. Det er derfor ikke uden grund, at den dag, hvor dommeren over de levende og de døde skal komme, netop kaldes dommedag. Samtidig bliver nogle synder derimod allerede straffet her på jorden; men hvis disse bliver tilgivet os, er der ingen tvivl om, at de ikke længere vil skade os i evigheden. Derfor angående dette, at nogle timelige straffe, som i det nuværende liv bliver pålagt de syndere, vel at mærke dem, hvis synder bliver slettet, for at de ikke skal gemmes til dommedag, siger apostlen: 'Hvis vi faktisk ransagede os selv, ville vi ikke blive dømt af Herren, vi bliver taget tilbage af ham for ikke at blive fordømt med denne verden'" (udg. Scheel, Tübingen 1930, s. 42; *PL* 40,263).

⁵ Jf. *Hermae Pastor*, Mand. 6, 1, 3 (Funk, *Patres Apostolici*, I, s. 487).

⁶ Jf. *Es* 1,2-3: "Børn har jeg opfostret og opdraget, men de har brudt med mig. Oksen kender sin ejer, æslet sin herres krybbe; men Israel kender ikke mig, mit folk fatter intet." Jf. også *5 Mos* 8,11 og 32,15ff; *Sl* 105,21 og 118 og andre steder; *Visd* 7,14, *Es* 17,10 og 44,21; *Jer* 33,8; *Ez* 20,27.

Jf. 2. Vatikankoncil, Konstitutionen om Åbenbaringen *Dei verbum* 2: "I denne åbenbaring taler den usynlige Gud (jf. *Kol* 1,15; *1 Tim* 1,17) i sin overstrømmende kærlighed til menneskene som sine venner (jf. *2 Mos* 33,11; *Joh* 15,14-15), og han færdes iblandt dem (jf. *Bar* 3,38) for at indbyde dem til fællesskab med sig selv og modtage dem deri": *AAS* 58 (1966) s. 818. Jf. også *ibid.*, nr. 21 (det citerede sted, ss. 827-828).

⁷ Jf. *Joh* 15,14-15.

Jf. 2 Vatikankoncil, Den pastorale konstitution om Kirken i den moderne verden *Gaudium et spes* 22: *AAS* 58 (1966) s. 1042 og Dekretet om Kirkens missionsvirksomhed *Ad gentes divinitus* 13: *AAS* 58 (1966) s. 962.

At der kan være, og faktisk ofte er, straffe tilbage at sone eller følger af synder at renses, også efter syndsforladelsen⁸, det viser læren om skærsilden meget tydeligt: Her bliver nemlig de menneskers sjæle, som “er døde i Guds kærlighed og virkelig angrende, før de på værdig måde har bødet for de synder, de har begået, og de undladelser, de har gjort sig skyldige i”⁹, renses efter døden med lutrende straffe. Dette kommer også tydeligt frem i de liturgiske bønner, som den kristne menighed, der har adgang til den hellige kommunion, har henvendt til Gud lige fra de ældste tider: “For at vi, der med rette straffes for vore synder, dog for dit navns herligheds skyld må finde barmhjertighed og frelse.”¹⁰

Man må desuden tænke på, at alle de mennesker, der vandrer på denne jord, hver dag begår i det mindste lette synder;¹¹ alle har derfor brug for Guds barmhjertighed for at blive befriet for de straffe, som er en følge af synderne.

---

⁸ Jf. 4 Mos 20,12: “Men Herren sagde til Moses og Aron: I troede ikke på mig og agtede ikke min hellighed for øjnene af israelitterne; derfor skal I ikke komme til at føre denne forsamling til det land, jeg har givet dem.”

Jf. 4 Mos 27,13-14: “Når du har set ud over det (det forjættede land), skal også du gå til din slægt, ligesom din bror Aron gjorde. I trodsede jo min befaling i Sins ørken for øjnene af dem, da menigheden satte sig imod at agte min hellighed dengang med vandet.”

Jf. 2 Sam 12,13-14: “Da sagde David til Natan: Jeg har syndet mod Herren. Natan svarede David: Så tilgiver Herren din synd. Du skal ikke dø. Men siden du har givet Herrens fjender anledning til at spotte, skal den søn, du har fået, dø.”

Jf. Innocens IV, *Instruks for grækerne* (DS 838).

Jf. Tridentinerkonciliet, Session 6, can. 30: “Den, der hævder, at når en angrende synder først har modtaget retfærdiggørelsens nåde, så er hans synd tilgivet og hans overtrædelse fritaget fra den evige straf på en sådan måde, at overtrædelsen ikke længere er hjemfalden til den timelige straf, som skal betales enten i dette liv eller i det næste, dvs. i skærsilden, før mennesket kan få fri adgang til himmeriget, han bør ekskommuniceres” (DS 1580; jf. også DS 1689, 1693).

Jf. Augustin, *Afhandling om Johannesevangeliet*, 124,5: “Mennesket er tvunget til at udholde (dette liv) også efter at have fået syndsforladelse, selv om det er sandt, at grunden til, at det befinder sig midt i denne elendighed, netop har været den første synd. Faktum er, at straffen er meget mere langvarig end synden, og dét, for at man ikke skal undervurdere synden og tro, at straffen er slut samtidig med den. Derfor, og samtidig for at vise, at ulykken er fortjent, for at forbedre dette kortvarige liv eller for at øve den nødvendige tålmodighed er mennesket i et vist tidsrum bundet til en straf, også selv om det ikke er bundet til den synd, som gjorde det værdigt til den evige fordømmelse.” (CCL 36, ss. 683-684; PL 35, 1972-1973).

⁹ 2. Koncil i Lyon, Session 4 (DS 856).

¹⁰ Jf. *Det romerske Missale*, Kirkebøn på søndagen Septuagesima: Herre, vi beder dig, hør nådig dit folks bønner, for st vi, der med rette straffes for vore synder, dog for dit navns herligheds skyld må finde barmhjertighed og frelse.

Jf. *Ibid.* Slutningsbønnen Mandag efter 1. Søndag i Fasten: Vi beder dig, Herre, løs vore synders lænker, og afvend i nåde alt, hvad vi ved dem fortjener.

Jf. *Ibid.* Slutningsbøn 3. Søndag i Fasten: Frels os, beder vi dig, Herre, i nåde fra alle overtrædelser og farer, du, som giver os at få del i så stor en hemmelighed.

¹¹ Jf. Jak 3,2: “Alle begår vi mange fejl.”

Jf. 1 Joh 1,8: “Hvis vi siger, at vi ikke har synd, fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os.” Denne passus blev kommenteret på følgende måde af Konciliet i Karthago: “Vi er ligeledes enige med apostlen Johannes, når han siger: ‘Hvis vi siger, at vi ikke har synd, fører vi os selv på vildspor, og sandheden er ikke i os’. Den, der derfor mener, at han bør tolke disse ord ved at påstå, at det er nødvendigt at sige, at man har syndet, udelukkende af ydmyghed og ikke på grund af en virkelig syndserkendelse, skal ekskommuniceres” (DS 228).

Jf. Tridentinerkonciliet, Session 6, *Dekret om retfærdiggørelsen*, kap. 2 (DS 1537).

Jf. 2. Vatikankoncil, Konstitutionen om Kirken *Lumen gentium* 40: “Men da vi alle fejler i mange ting (jf. Jak 3,2), trænger vi bestandigt til Guds barmhjertighed og bør hver dag bede ‘Og forlad os vor skyld’ (Matt 6,12)”: AAS 57 (1965) s. 45.

II

4. Ved Guds hemmelighedsfulde viljes mysterium og godhed hersker der en overnaturlig samhørighed mellem alle mennesker, således at den enes synd også skader de andre, på samme måde som den enes hellighed er til gavn for de andre¹², med det resultat, at de troende kristne gensidigt hjælper hinanden til at nå deres overnaturlige mål. Et vidnesbyrd om denne samhørighed finder vi allerede hos Adam, hvis synd ved en slags "forplantning" gives videre til alle mennesker. Men det største og mest fuldkomne princip, grundlag og eksempel på denne overnaturlige samhørighed er Kristus, som Gud har kaldet os til at være i fællesskab med.¹³

5. Kristus, "som ikke gjorde synd", "led for vores skyld",¹⁴ "blev gennemboret for vore overtrædelser og knust for vore synder... ved hans sår blev vi helbredt".¹⁵

Ved at følge i Kristi fodspor¹⁶ har de troende altid anstrengt sig for at hjælpe hinanden indbyrdes på den vej, som fører til den himmelske Fader, ved hjælp af bøn, udveksling af åndelige goder og afsoning af bod; jo mere de blev optændt af næstekærlighed, i jo højere grad efterfulgte de den lidende Kristus ved at bære deres eget kors til sone fores egne og andres synder, overbeviste om, at de kunne hjælpe deres brødre til at opnå frelse hos Gud, barmhjertighedens Fader.¹⁷ Dette er det

---

¹² Jf. Augustin, *Dåben, Afhandling mod donatisterne*, 1, 28 (PL 43, 124).

¹³ Jf. *Joh 15,5*: "Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt".

Jf. *1 Kor 12,27*: "I er Kristi legeme og hver især hans lemmer". Jf. også *1 Kor 1,9* og *10,17*; *Ef 1,21-23* og *4,4*.

Jf. 2. Vatikankoncil, Konstitutionen om Kirken *Lumen Gentium* 7: *AAS* 57 (1965) ss. 10-11.

Jf. Pius XII, Encyklika *Mystici Corporis*: "Følgen af selve dette fællesskab med Kristi Ånd bliver derfor, at... Kirken så at sige bliver den mest fuldkomne integration af Forløseren, og Kristus selv på en måde fuldbyrdes i alt og ved alt i Kirken (jf. Thomas Aquinas, *Kommentar til Efeserbrevet*, 1, lektion 8). Ved at hævde dette opdager vi selve årsagen til, at... det mystiske Hoved, som er Kristus, og Kirken, der som en anden Kristus repræsenterer ham selv på denne jord, udgør det ene og sande menneske, i hvilket himmel og jord mødes gennem fortsættelsen af Korsets forløserværk tiderne igennem: Vi får netop forståelsen af Kristus som Hoved og som Legeme, dvs. Kristus i sin helhed". DS 3813; *AAS*, 35 (1943) ss.230-231.

Jf. Augustin, *Kommentar 2 til Salme 90*, 1: "Vor Herre Jesus Kristus er som helt og fuldkomment menneske på én gang hoved og legeme: Nu erkender vi hovedet i det menneske, der blev født af Jomfru Maria... Han er Kirkens hoved. Dette hoveds legeme er Kirken, ikke den Kirke, som kun eksisterer her, men den, som eksisterer her og i hele verden; ikke den Kirke, som kun eksisterer nu, men den Kirke, som har eksisteret lige fra Abels tid og vil eksistere for alle dem, der endnu skal fødes og tro på Kristus indtil verdens ende, med andre ord for hele det folk af hellige, som tilhører en eneste stad. Den stad er Kristi legeme, og Kristus selv er som dens hoved" (*CCL* 39, s. 1266; *PL* 37, 1159).

¹⁴ Jf. *1 Pet 2,22* og 21.

¹⁵ Jf. *Es 53,4-6* med *1 Pet 2,21-25*, jf. også *Joh 1,29*; *Rom 4,25* og *5,9ff*; *1 Kor 15,3*; *2 Kor 5,21*; *Gal 1,4*; *Ef 1,7ff*; *Hebr 1,3* etc., *1Joh 3,5*.

¹⁶ Jf. *1 Pet 2,21*.

¹⁷ Jf. *Kol 1,24*: "Nu glæder jeg mig over det, jeg må lide for jer; og hvad der mangler af Kristi trængsler, udfylder jeg med min egen krop for hans legeme, som er Kirken".

Jf. Clemens af Alexandria, *Lib. Quis dives salvetur*, 42: Da apostlen Johannes opfordrer den unge røver til at angre, udbryster han: "Jeg vil stå til regnskab for dig (i dit sted) over for Kristus. Om nødvendigt er jeg også villig til at lide døden for dig, ligesom Herren er gået i døden for os. Jeg vil give mit eget liv i dit sted og til din frelse" (*GCS* [Die griechischen christlichen Schriftsteller] *Clemente* 3, s. 120; *PG* [Patrologia Graeca] 9, 650).

Jf. Cyprian, *De Lapsis*, 17, 36: "Vi tror, at martyrenes fortjenester og de retfærdiges gerninger tæller særdeles meget i vor dommers øjne, men når dommens dag kommer, ved tidernes og denne verdens

ældgamle dogme om de helliges samfund.¹⁸ I kraft af det bliver hvert eneste Guds barns liv i Kristus og ved Kristus med et vidunderligt bånd knyttet sammen med alle de andre kristne brødres liv i en overnaturlig forening med Kristi mystiske legeme, så der nærmest dannes én eneste mystisk person.¹⁹

På den måde opstår “Kirkens skat”.²⁰ Den skal man naturligvis ikke forestille sig som en sum af materielle goder, der er samlet sammen i tidernes løb, men som den

---

ende, vil Kristi folk stå ventende foran hans domstol”. “De, som beder, gør bod og gode gerninger, kan opnå mildhed og tilgivelse samt få virkeliggjort alt det, som martyrerne har bedt om for dem, og som præsterne har gjort for dem” (*CSEL [Corpus Scriptorum Ecclesiasticorum Latinorum]*, 3, ss. 249-250 og 263; *PL* 4, 495 og 508).

Jf. Hieronymus, *Contra Vigilantium*, 6: “Du siger i dit skrift, at vi, så længe vi lever, kan bede for hinanden, men når vi først er døde, kan intet menneskes bøn for et andet menneske blive bønhørt; og du støtter dig først og fremmest på det faktum, at selv om martyrerne råber på retfærdig hævn for det blod, de har udgydt (*Åb* 6,10), kan de på ingen måde opnå den. Men hvis apostlene og martyrerne, mens de endnu er i live og derfor stadig bør tænke på deres egen frelse, kan bede for deres brødre, hvor meget mere må de så ikke kunne bede for dem efter at have opnået belønningen for deres sejr og deres triumf?” (*PL* 23, 359).

Jf. Basilius den Store, *Homilia in martyrem Julittam*, 9: “Man bør altså græde med den, der græder. Når du ser en broder, der græder i bod for sine synder, bør du også græde med dette menneske og have medlidenhed med ham. Ved at tage del i andres ulykke, vil du også kunne lette din egen pine. Den, der nemlig fælder oprigtige tårer for sin næstes synd af medlidenhed med ham, helbreder sig selv... Du skal græde over synden, fordi synden er en sygdom i sjælen; den volder således den udødelige sjæls død og kræver derfor dyb smerte og uophørlig klage” (*PL* 31, 258-259).

Jf. Johannes Krysostomos, *Kommentar til Filipperbrevet*, 1, hom. 3, 3: “Vi bør altså i almindelighed ikke græde over dem, som dør, ligesom vi almindeligvis ikke bør glæde os over dem, som lever. Hvad skal vi så gøre? Vi bør græde over synderne, ikke kun når de dør, men også mens de lever; og vi bør glæde os over de retfærdige, ikke kun mens de lever, men også efter at de er døde” (*PG* 32, 203).

Jf. Thomas Aquinas, *Summa theol.* 1-2, q. 87. a. 8: “Hvis vi taler om den genoprettende straf, som et menneske påtager sig af egen fri vilje, kan det ske, at én udstår en andens straf, eftersom de på en måde udgør en eneste sag... Hvis vi derimod taler om den straf, der påføres på grund af synden, det vil sige den, som virkelig er en straf, så straffes det enkelte menneske kun for sin egen synd; dette skyldes, at enhver syndig handling altid er noget personligt. Hvis vi endelig taler om den straf, der virker som lægedom, kan det godt ske, at én bliver straffet for en andens synd. Der er nemlig blevet sagt, at tabet af materielle goder eller ligefrem at miste livet ligeledes er helbredende straffe foreskrevet til sjælens frelse. Vi kan derfor ikke udelukke, at et menneske kan underkastes sådanne straffe for et andet menneskes synd enten fra Guds side eller fra menneskets”.

¹⁸ Jf. Leo XIII, Encyklisk Brev *Mirae caritatis*: “De helliges samfund er i virkeligheden ikke andet end... en inderlig og gensidig udveksling af hjælp og soning, af bønner og taksigelser mellem de troende, hvad enten disse allerede er i himlen, befinder sig i skærsilden eller stadig er pilgrimme her på jorden: Sammen udgør de alle en eneste stad, hvis hoved er Kristus, og hvis sjæl er kærligheden” (*Acta Leonis XIII*, 22 [1902] s. 129; DS 3363).

¹⁹ Jf. *1 Kor* 12,12-13: “For ligesom legemet er en enhed, selv om det har mange lemmer, og alle legemets lemmer, så mange som de er, dog danner ét legeme, sådan er det også med Kristus. For vi er alle blevet døbt med én ånd til at være ét legeme”.

Jf. Pius XII, *Encyklika Mystici Corporis*: “(Kristus) lever på en eller anden måde i Kirken, således at denne næsten bliver et andet levende udtryk for Kristus. Det bekræfter folkeslagenes Lærer netop, når han i sit brev til korintherne kalder Kirken for “Kristus” uden nogen anden tilføjelse (jf. *1 Kor* 12,12). Der er ingen tvivl om, at han således efterlignede den guddommelige Herre, som, mens han endnu var besluttet på at angribe Kirken, havde råbt fra det høje: “Saul, Saul, hvorfor forfølger du mig?” (jf. *ApG* 9,4; 22,7; 26,14). Hvis vi derimod skal tro Gregor af Nyssas ord, skal apostlen flere gange have kaldt Kirken “Kristus” (jf. *Moses' liv*: *PG* 44, 385). På den anden side kender I jo, ærværdige brødre, Augustins berømte udsagn: “Kristus prædiker Kristus” (jf. *Sermones* 354, 1; *PL* 39, 1563): *AAS* 35 (1943) s. 218.

Jf. Thomas Aquinas, *Summa theol.*, 3, q. 48, a. 2, ad 1 og q. 49 a. 1.

²⁰ Jf. Clemens VI, Jubilæumsbulle *Unigenitus Dei Filius*: “Guds enbårne Søn... har nemlig skaffet den stridende Kirke en skat, som han har betroet den salige Peter, bæreren af Himmerigets nøgler, og hans efterfølgere, hans stedfortrædere på jorden, for at de kan dele ud af den til de troende til deres frelse...”

uendelige og uudtømmelige værdi, som vor Herres Jesu Kristi sonofre og fortjenester har hos Gud, de ofre, han bragte, for at hele menneskeheden kunne blive befriet for synden og nå til fællesskab med Faderen. Det er i Kristus, Forløseren, selv, at hans forløsnings retfærdiggørelser og fortjenester eksisterer og lever.²¹ Til denne skat hører desuden den i sandhed umådelige, uudgrundelige og altid nye værdi, som den salige Jomfru Marias og alle helgenernes bønner har for Gud. Ved at følge i Jesu Kristi fodspor har de ved hans nåde helliget deres liv og opfyldt den mission, der blev dem betroet af Faderen, og ved således at have opnået deres egen frelse har de også medvirket til deres brødres frelse i det mystiske legemes enhed.

“Alle, der tilhører Kristus, har nemlig Hans Ånd, danner én Kirke og holdes sammen i Ham (jf. *Ef* 4,16). Foreningen af dem, der vandrer her, med de brødre og søstre, som er sovet ind i Kristi fred, afbrydes således slet ikke, den styrkes tværtimod ifølge Kirkens vedvarende tro i kraft af fællesskabet om de åndelige goder. Fordi de salige er forenet inderligere med Kristus, befæster de endnu stærkere hele Kirken i hellighed ... og bidrager på mangfoldig vis til Kirkens yderligere opbygning (jf. *1 Kor* 12,12-27). Selv om de er blevet modtaget i fædrelandet og er hjemme hos Herren (jf. *2 Kor* 5,8), ophører de ikke med at gå i forbøn for os hos Faderen ‘ved Kristus og med Ham og i Ham’. De fremlægger de fortjenester, som de ved den eneste mellemmand mellem Gud og mennesker, Kristus Jesus (jf. *1 Tim* 2,5), har vundet på jorden ved at tjene Herren i alt og ved i deres kød at udfylde, hvad der mangler af Kristus-trængsler til bedste for hans legeme, Kirken (jf. *Kol* 1,24). Deres broderlige omsorg er således til stor hjælp for vores svaghed.”²²

Derfor eksisterer der helt bestemt mellem de troende – dem, der allerede er nået til deres himmelske hjem, dem, der soner deres synder i skærsilden, og dem, der stadig er pilgrimme på jorden – et evigt kærlighedsbånd og en rig udveksling af alle de goder, i kraft af hvilke den guddommelige retfærdighed bliver formildet, idet alle synder i hele det mystiske legeme bliver sonet. Guds barmhjertighed bliver således ledt til tilgivelse, så de oprigtigt angrende syndere så hurtigt som muligt kan få del i den fulde nydelse af Guds families goder.

III

6. Da Kirken lige fra de første tider har kendt disse sandheder, har den fundet og fulgt forskellige veje til at tildele de enkelte troende den guddommelige forløsnings frugter og få de troende til at arbejde med på deres brødres frelse, så hele kirken i retfærdighed og hellighed kan være forberedt til Guds riges endelige komme, når Gud skal være alt i alle.

Vi ved, at denne skat yderligere er vokset takket være den salige Guds Moders og alle de udvalgte fortjenester, fra den første retfærdige til den sidste...” (DS 1025, 1026, 1027).

Jf. Sixtus IV, Encyklik Brev *Romani Pontificis*: “...Eftersom vi, der efter himlens bestemmelse sidder inde med den fulde magt, ønsker at give sjælene i skærsilden hjælp og forbøn ved at øse af den universelle Kirkes skat, en skat, der er skabt af Kristi og hans helgeners fortjenester og blevet os betroet...” (DS 1406).

Jf. Leo X, Dekret *Cum postquam*, stilet til den pavelige delegat, Kardinal Cajetan de Vio: “...uddele skatten af Jesu Kristi og helgenernes fortjenester...” (DS 1448; jf. DS 1467 og 2641).

²¹ Jf. *Hebr* 7,23-25; 9,11-28.

²² 2. Vatikankoncil, Konstitutionen om Kirken *Lumen gentium* 49. *AAS*, 57 (1965) ss. 54-55.

Apostlene selv opfordrede deres disciple til at bede for syndernes frelse;²³ og denne ældgamle skik er fromt blevet bevaret i Kirken,²⁴ først og fremmest når angrende syndere bad om hele menighedens forbøn,²⁵ og når de døde blev hjulpet med forbønner, især ved det eukatistiske offer.²⁶ Også gode gerninger, og i første række dem, som den menneskelige svaghed finder vanskelige, er fra Kirkens tidligste tider blevet ofret til Gud for syndernes frelse.²⁷ Og eftersom de lidelser, martyrerne udholdt for troen og for Guds lov, blev anset for meget værdifulde, plejede de bodfærdige syndere at tage deres tilflugt til dem for ved hjælp af deres fortjenester at opnå en hurtigere forsoning fra biskoppernes side.²⁸ De retfærdiges bønner og gode gerninger blev vurderet så højt, at man anså det for sikkert, at synderen blev vasket, rensset og forløst ved hjælp af hele det kristne folk.²⁹

---

²³ Jf. *Jak 5,16*: “Bekend derfor jeres synder for hinanden, og bed for hinanden om, at I må blive helbredt. En retfærdigs bøn formår meget, stærk som den er.”

Jf. *1 Joh 5,16*: “Hvis nogen ser sin broder begå en synd, som ikke er til døden, skal han bede og således give ham liv – dette gælder dem, der ikke synder til døden.”

²⁴ Jf. Clemens Romanus, *Ad Cor.* 56, 1: “Også vi bør derfor bede for dem, der befinder sig i en tilstand af synd, for at de må blive mådeholdne og ydmyge, og for at de ikke må adlyde os, men Guds vilje. Kun på den måde bliver den bøn for dem, som i medlidenhed frembæres for Gud og helgenerne, frugtbar og fuldkommen” (Funk, *Patres Apostolici*, 1, s. 171).

Jf. *Polykarp's martyrium*, 8, 1: “Da (martyren) til sidst havde endt sin bøn, i hvilken han havde mindedes alle dem, som i en tid havde stået ham nær, små og store, berømte og ukendte, samt den katolske Kirke udbredt overalt på jorden...” (Funk, *Patres Apostolici*, 1, ss. 321, 323).

²⁵ Jf. Sozomenus, *Kirkehistorie*, 7, 16: Efter den i den Romerske Kirke gældende ritus for offentlig bod kaster pønitenterne sig efter den højtidelige fejring af messen jamrende og klagende fremad til jorden. Så går biskoppen, ligeledes under tårer, dem i møde fra den anden side og kaster sig ligesom dem til jorden, mens hele menigheden græder oprigtigt og bekender sine synder. Derefter rejser biskoppen sig som den første og får de troende på jorden til at rejse sig op; efter at han derpå har intoneret de påbudte bønner for de bodfærdige syndere, sender han dem bort” (*PL 67*, 1462).

²⁶ Jf. Kyrillos af Jerusalem, *Catechesis* 23 (mystag. 5), 9, 10: “Desuden (beder vi) for de hellige fædre og biskopper, som er døde, og i al almindelighed for alle dem iblandt os, som er døde. Vi tror nemlig, at det vil være den mest virkningsfulde hjælp for de sjæle, som vi beder for, medens det hellige og frygtindgydende offer ligger foran os”. Og efter at have underbygget denne forestilling med eksemplet på den krans, der plejede at blive ofret til kejseren, for at han skulle benåde de landflygtige, afsluttede den hellige lærer sin tale således: “På samme måde frembærer også vi bønner til Gud for de døde, også selv om de er syndere; vi ofrer ham imidlertid ikke kransen, men vi ofrer ham Kristus, der blev ofret for vore synder, i håb om at opnå forsoning og vække Guds barmhjertighed såvel for dem som for os selv” (*PG 33*, 1115, 1118).

Jf. Augustin, *Confessiones*, 9, 12, 32 (*PL 32*, 777) og 9, 11, 27 (*PL 32*, 775); *Sermones*, 172, 2 (*PL 38*, 936); *De cura pro mortuis gerenda*, 1, 3 (*PL 40*, 593).

²⁷ Clemens af Alexandria, *Lib. Quis dives salvetur* 42: (Apostlen Johannes om den unge røvers omvendelse) “Derefter begyndte han dels at bede indtrængende og hyppigt til Gud, dels at kappes med den unge mand om at holde langvarige faster, idet han blidt påvirkede hans sind med mange overtalende ord; og det siges, at han ikke holdt op med det, før han med udholdenhed og vedvarende fasthed havde ført ham ind i Kirken...” (*GCS [Corpus der Griechischen Christlichen Schriftsteller der ersten drei Jahrhunderte]* 17, ss. 189-190; *PG 9*, 651).

²⁸ Jf. Tertullian, *Ad martyras*, 1, 6: “Den forsoning, som de ikke kunne få fra Kirkens side, plejede nogle at opnå fra de martyrer, som sad i fængsel” (*CCL 1*, s. 3; *PL 1*, 695).

Jf. Cyprian, *Brev 18* (andetsteds: 12), 1: “Jeg mener, at vi skal komme vore brødre i møde på en sådan måde, at alle de, som har modtaget martyrerens erklæring..., når disse har lagt hænderne på dem som tegn på bod, kan vende tilbage i fred med Gud i overensstemmelse med det ønske, som martyrerne har givet udtryk for i deres breve” (*CSEL 3*, ss. 523-524; *PL 4*, 265; jf. Samme, *Brev 19* (andetsteds: 13), 2, *CSEL 3*, s. 325; *PL 4*, 267).

Jf. Eusebius af Kæsarea, *Kirkehistorie* 1, 6, 42 (*GCS Eus.*, 2, 2, 610; *PG 20*, 614-615).

²⁹ Jf. Ambrosius, *De paenitentia* 1, 15: “...ved hjælp af hele folkets gerninger og folkets tårer renses og vaskes nemlig det menneske rent, som ved folkets bønner og gråd bliver løst fra synden og rensset i sit indre. Kristus gav nemlig sin Kirke magt til at forløse en enkelt ved hjælp af alle, den Kirke, som

Men i denne hjælp mente man imidlertid, at det ikke var de troende som enkeltindivider, der udelukkende ved egne kræfter medvirkede til tilgivelsen af deres brødres synder, men at det var Kirken selv som ét legeme forenet med sit hoved, Kristus, der gjorde bod i de enkelte lemmer.³⁰

Fædrenes Kirke var helt overbevist om, at den udførte frelsesværket i fællesskab med og under de hyrderes myndighed, som Helligånden satte til at lede Guds Kirke som biskopper.³¹ Efter omhyggelig vurdering af hver enkelt sag fastsatte biskopperne derfor måden og omfanget af den bod, der skulle gøres, og de tillod endog, at kanoniske straffe kunne erstattes af andre gerninger, der måske var lettere, og som gavnede det fælles gode og egnede sig til at øge fromheden; disse kunne udføres af de angrende syndere selv og somme tider af nogle andre troende.³²

IV

7. Den overbevisning, der eksisterede i Kirken, om, at hyrderne for Herrens hjord kunne befri de enkelte troende for det, der var tilbage af deres synder, ved at bruge Kristi og helgenernes fortjenester, førte i tidens løb lidt efter lidt, under indflydelse af Helligåndens stadige inspiration af Gudsfolket, til brugen af aflad. Denne praksis var et resultat af en udvikling – ikke en forandring³³ – af Kirkens lære og disciplin, og fra

---

allerede havde gjort sig fortjent til Jesu Kristi komme, for at alle skulle forløses ved hjælp af en eneste” (PL 16, 511).

³⁰ Jf. Tertullian, *De paenitentia* 10, 5-6: “Legemet kan ikke have det godt, hvis det har smerter i blot et enkelt af sine lemmer; så må det hele lide og bidrage til at afhjælpe smerten. I alle lemmerne er Kirken til stede, og Kirken er Kristus; når du derfor falder på knæ for dine brødre, er det Kristus, du omfavner, det er Kristus, du bønfalder; når de på deres side udgyder tårer for dig, er det ligeledes Kristus, der lider, Kristus, der beder til Faderen. Og det, som Sønnen trygler om, bliver altid let tilstået” (CCL 1, s. 337; PL 1, 1356).

Jf. Augustin, *Kommentar til salme 85*, 1 (CCL 39, ss. 1176-1177; PL 37, 1082).

³¹ Jf. *ApG* 20,28. Jf. også Tridentinerkonciliet, Session 23, Dekret om Præstevielsens sakramente, kap. 4 (DS 1768); 1. Vatikankoncil, Session 4, Dogmatisk Konstitution om Kirken *Pastor aeternum*, kap. 3 (DS 3061); 2. Vatikankoncil, Dogmatisk Konstitution om Kirken *Lumen gentium* 20: AAS 57 (1965) s. 23.

Jf. Ignatius af Antiokia, *Ad Smyrnaeos*, 8, 1: “Ingen kan tillade sig uafhængigt af biskoppen at gøre noget af det, som tilkommer Kirken...” (Funk, *Patres Apostolici*, 1, s. 283).

³² Jf. 1. Koncil i Nikæa, can. 12: “...alle de, som nemlig med hellig gudfrygtighed og med tårer og med udholdenhed og med gode gerninger i deres religionsudøvelse og i deres daglige liv vidner om deres personlige omvendelse, vil efter udløbet af den fastsatte forbedringstid blive genoptaget i fællesskabet takket være bønnerne, mens det af samme grund også er tilladt biskoppen at foreskrive en mindre streng straf for dem...” (Mansi, *Sanctorum Conciliorum Collectio* 2, 674).

Jf. Synoden i Neokæsarea, can. 3 (nævnte sted 540).

Jf. Innocens I, *Brev*, 25, 7 10 (PL 20, 559).

Jf. Leo den Store, *Brev*, 159, 6 (PL 54, 1138).

Jf. Basilius den Store, *Brev* 217 (Canonica 3), 74: “Hvis en af dem, der har begået de ovennævnte synder, gør bod og bliver god, må man ikke fordømme ham, som Gud i sin barmhjertighed har overdraget magten til at binde og løse, når han i betragtning af den store bod, synderen har gjort, vil vise større eftergiveness ved at afkorte straffens længde. Faktisk lærer selve den historiske beretning, som findes i den hellige Skrift, os, at jo ivrigere man gør bod, jo hurtigere opnår man Guds tilgivelse” (PG 32, 803).

Jf. Ambrosius, *De paenitentia*, 1, 15 (se ovenfor, i note 29).

³³ Jf. Vincent af Lérins, *Commonitorium primum*, 23 (PL 50, 667-668).

åbenbaringens rødder fremdrog man et nyt gode til gavn for de troende og for hele Kirken.

Brugen af aflad udbredtes gradvis, og den kom meget tydeligt frem i Kirkens historie, da de romerske paver dekreterede, at visse gerninger, som var særlig gavnlige for Kirken i almindelighed, “kunne træde i stedet for boden”,³⁴ og at de troende, som var “virkelig angerfulde og havde bekendt deres synder” og havde udført sådanne gerninger, “ved den almægtige Guds barmhjertighed... og i tillid til apostlenes fortjenester og autoritet”, “i kraft af den fulde apostoliske magt” kunne få “ikke blot fuld og rigelig tilgivelse, men den mest fuldkomne tilgivelse for deres synder”.³⁵

“For Guds enbårne Søn... har skaffet den stridende Kirke en skat og har betroet den til den salige Peter, indehaveren af himmerigets nøgler, og til hans efterfølgere, hans stedfortrædere på jorden, så de kan dele ud af den til de troende for deres frelses skyld og af velovervejede grunde barmhjertigt anvende den til alle, som har angret og bekendt deres synder, ved somme tider fuldstændigt og i andre tilfælde delvist at eftergive dem den timelige straf, synderne har medført, enten generelt eller på en særlig måde (som de anser det for passende set med Guds øjne). Man ved, at også den hellige Gudsmoders og alle de udvalgte fortjenester er med til at få denne skat til at vokse.”³⁶

8. Den nævnte eftergivelse af timelig straf for begåede synder, der allerede er tilgivet med hensyn til deres skyld, har fået det særlige navn “aflad”.³⁷

Denne aflad har noget til fælles med de andre veje eller midler til at fjerne det, som er tilbage af synden, men adskiller sig samtidig klart fra dem.

---

³⁴ Jf. Konkilet i Clermont, can. 2: “For enhver, der af pure fromhed og ikke for at opnå hæder eller fortjeneste er taget til Jerusalem for at befri Guds Kirke, vil en sådan rejse kunne betragtes som trædende i stedet for enhver anden bod” (Mansi, *Sanctorum Conciliorum Collectio*, 20, 816).

³⁵ Jf. Bonifatius VIII, *Bulle Antiquorum habet*: “Fra de ældste kristne eksisterer der en sikker overlevering, ifølge hvilken der i rigt mål tilstås syndsforladelse og aflad til de mennesker, der som pilgrimme begiver sig til den ledende apostels ærværdige basilika i Rom. Da vi anser al denne syndsforladelse og aflad for gyldig og anerkendt, stadfæster og godkender vi den derfor med vor apostoliske myndighed... I tillid til den almægtige Guds barmhjertighed og til hans apostles fortjenester og autoritet tilstår vi efter vore brødres råd og med den fulde apostoliske magt i år alle dem... som respektfuldt kommer til disse basilikaer oprigtigt angrende og efter at have skriftet deres synder... – ligesom vi vil gøre det hvert af de kommende jubelår – ikke blot fuld og rigelig, men den mest fuldkomne tilgivelse for alle deres synder...” (DS 868).

³⁶ Jf. Clemens VI, Jubilæumsbulle *Unigenitus Dei Filius* (DS 1025, 1026, 1027).

³⁷ Jf. Leo X, Dekret *Cum postquam*: “...Vi anser det for formålstjenligt at meddele dig, at den Romerske Kirke, der bør følges som en moder af de andre Kirker, altid har haft følgende lære: Som nøglebæreren Peters efterfølger og Jesu Kristi stedfortræder her på jorden kan den romerske Pave i kraft af nøglemagten, der giver ham ret til at åbne himmeriget ved at fjerne hindringerne for de kristne (det vil sige skylden og straffen for de forsætlige synder, nemlig både skylden ved hjælp af bodens sakramente og den timelige straf for de forsætlige synder efter den guddommelige retfærdighed ved hjælp af den kirkelige aflad), med rimelige grunde give aflad til disse troende, som forenede med kærlighedens bånd er Kristi lemmer, hvad enten de befinder sig her i livet eller i skærsilden, idet han øser af den rigelige kilde, der strømmer ud fra Kristi og helgenernes fortjenester. Når han i kraft af den apostoliske myndighed tilstår såvel levende som døde en sådan aflad, plejer han desuden at dele ud af skatten af Jesu Kristi og helgenernes fortjenester; det vil sige, at han plejer at skænke den samme aflad i form af syndsforladelse eller at anvende den på de andre i form af forbøn. Hvad enten de er levende eller døde, bliver alle de, som har opnået den nævnte aflad, derfor befriet for den timelige straf, som ifølge den guddommelige retfærdighed er pålagt dem for deres forsætlige synder, i et omfang, der nøjagtigt svarer til den tilståede og opnåede aflad” (DS 1447-1448).

Når Kirken nemlig i afladen gør brug af sin magt som forvalter af Jesu Kristi forløsning, ikke blot beder den, men den giver med autoritet den troende, der har den rette indstilling, del i den retfærdiggørelsesskat, som Kristus og helgenerne har samlet til forladelse af den timelige straf.³⁸

Den kirkelige autoritets hensigt med at give aflad er ikke kun at hjælpe de troende med at sone straffene for deres synder, men også at anspore dem til at udføre fromheds-, bods- og næstekærlighedsgerninger, især dem, der får troen til at vokse og gavner det fælles gode.³⁹

Hvis de troende yderligere anvender afladen som forbøn for de døde, viser de i allerhøjeste grad næstekærlighed, og når de løfter deres sind mod himlen, får de på en klogere måde orden på denne verdens ting.

Kirkens læreembede har forsvaret og fremstillet denne doktrin i forskellige dokumenter.⁴⁰ Desværre er der somme tider trængt misbrug ind i denne afladspraksis,

---

³⁸ Jf. Paul VI, Brev *Sacrosancta Portiunculæ*: "Den aflad, som Kirken giver de bodfærdige syndere, er en tilkendegivelse af det fantastiske ved de helliges samfund, som i Kristi kærligheds enestående bånd på mystisk vis forener den salige Jomfru Maria og fællesskabet af de troende, som enten er sejrige i himlen, befinder sig i skærsilden eller endnu er pilgrimme på jorden. Den aflad, som tilstås ved hjælp af Kirken, formindsker eller sletter faktisk fuldstændig den straf, hvorved mennesket på en måde forhindres i at nå en tættere forening med Gud. Derfor finder den angrende troende en virkningsfuld hjælp i denne særlige form for kærlighed fra Kirkens side, en hjælp til at aflægge det gamle menneske og iføre sig det nye menneske, "som fornyes i sin skabers billede til at have erkendelse" (*Kol 3,10*): *AAS*, 58 (1966) ss. 633-634.

³⁹ Jf. Paul VI, *ibid.*: "Kirken kommer de troende i møde, som opfyldt af anger bestreber sig på at nå til en sådan "indre forvandling" ved, at de, efter at have syndet, stræber efter at generhverve den hellighed, som de for første gang blev iført gennem Kristus i dåben. Også ved tilståelsen af aflad tager Kirken imod sine svage og syge børn og omfavner dem som en moder. Afladen er altså ikke en slags afkortning, der giver os tilladelse til at undgå den nødvendige bod for vore synder; den er snarere en fast støtte, som de enkelte troende i fuld bevidsthed om deres egen svaghed og derfor også ydmyge finder i Kristi mystiske legeme, som på én gang "ved sin kærlighed, sit eksempel og sine bønner bidrager til deres omvendelse" (Konstitutionen om Kirken *Lumen gentium*, kap. 2, 11)". *AAS*, 58 (18) s. 632.

⁴⁰ Clemens VI, Jubilæumsbulle *Unigenitus Dei Filius* (DS 1026).

Clemens VI, Brev *Super quibusdam* (DS 1059).

Martin V, Bulle *Inter cunctas* (DS 1266).

Sixtus IV, Bulle *Salvator noster* (DS 1398).

Sixtus IV, Encyklikkisk brev *Romani Pontificis provida*: "Da vi ønsker at imødegå sådanne skandaler og fejltagelser... har vi med vore *Pavelige Breve til...* skrevet til prælaterne, for at de skal oplyse de troende om, at vi har tilstået den samme fulde aflad til fordel for sjælene i skærsilden *per modum suffragii*. Og dette ikke i den mening, at de samme troende ved den nævnte aflad skulle fritages for at udføre fromheds- og kærlighedsgerninger, men at den som forbøn skulle hjælpe til sjælenes frelse. Denne aflad skulle altså være til samme gavn, som hvis fromme bønner og barmhjertige almisser blev henholdsvis bedt og givet for de samme sjæles frelse... Ikke fordi vi havde i sinde, ligesom vi heller ikke nu har i sinde og kunne forestille os at drage den konklusion, at afladen hjælper mere eller er mere værd end almisser og bønner, eller at almisserne og bønnerne hjælper lige så meget og er lige så meget værd som afladen *per modum suffragii*, hvorimod vi ved, at bønnerne og almisserne og afladen *per modum suffragii* er meget forskellige fra hinanden. Vi ville kun sige, at dens værdi er "sådan", det vil sige på den måde, og "som om", det vil sige af samme værdi som bønnerne og almisserne. Og eftersom bønner og almisser har betydning som forbøn for sjælene, har vi, der har fået tildelt den fulde magt fra Gud, i ønsket om at bringe hjælp og lindring til sjælene i skærsilden ved at øse af den universelle Kirkes skat, som er skabt af Kristi og hans helgeners fortjenester og er blevet os betroet, tilstået den nævnte aflad..." (DS 1405-1406).

Leo X, Bulle *Exsurge Domine* (DS 1467-1472).

enten fordi nøglemagten blev ydmyget, og soningen af skylden blev svækket⁴¹ af upassende og overflødige afladsbevillinger, eller fordi begrebet aflad blev bragt i vanry⁴² på grund af indsamling af "ulovlig profit". Men ved at beklage og rette disse misbrug "lærer og fastslår Kirken, at brugen af aflad bør bevares, eftersom den er særdeles gavnlig for det kristne folk og autoritativt godkendt af de hellige konciler. Og den fordømmer dem, som påstår, at afladen er til ingen nytte, og benægter, at Kirken har magt til at tildele den".⁴³

9. Derfor opfordrer Kirken også i vore dage alle sine sønner til at vurdere og tænke godt over, hvor stor en hjælp brugen af aflad er for deres liv såvel som for hele det kristne fællesskab.

For kort at nævne det vigtigste, lærer denne gavnlige praksis os først og fremmest, hvor "trist og bittert det er at have forladt Gud Herren".⁴⁴ For når de troende opnår aflad, forstår de, at de ikke ved egen kraft ville være i stand til at råde bod på det onde, som de med synden har påført sig selv og hele fællesskabet, og føler sig derfor tilskyndet til en helsebringende ydmyghed.

Desuden fortæller brugen af aflad os, hvor inderligt vi er forenede med hinanden i Kristus, og i hvor høj grad hver enkelt overnaturlige liv kan hjælpe andre, så de også lettere og inderligere kan blive forenet med Faderen. Derfor opvækker brugen af aflad effektivt kærligheden i os og får os til at vise den på en fremragende måde, når vi dermed vil hjælpe vore brødre, som hviler i Kristus.

Pius VI, Konstitution *Auctorem fidei*, prop. 40: "Den læresætning, som hævder, at 'Afladen efter sit nøjagtige indhold ikke er andet end eftergivelsen af en del af den bod, som efter reglerne var fastsat for den, der havde syndet'; som om afladen, ud over den rene eftergivelse af den kanoniske straf, ikke også gælder for eftergivelsen af den timelige straf, som er pålagt på grund af forsætlige synder i forhold til den guddommelige retfærdighed, er falsk, uoverlagt og krænkende for Kristi fortjenester, og allerede fordømt i artikel 19 hos Luther" (DS 2640). *Ibid.* prop. 41: "Ligeledes følgende påstand: 'Fulde af hovmod i deres spidsfindigheder har skolastikerne indført en misforstået skat dannet af Kristi og helgenernes fortjenester, og de har erstattet den klare opfattelse af absolutionen for den kanoniske straf med en uklar og falsk opfattelse af anvendelsen af fortjenesterne', som om det ikke er Kirkens sande skatte, som tillader paven at give aflad, Kristi og helgenernes fortjenester: den er falsk, uoverlagt og krænkende for Kristi og helgenernes fortjenester, og allerede fordømt i art. 17 hos Luther" (DS 2642). *Ibid.* prop. 42: "Det samme gælder denne påstand: 'Det er en endnu mere trist kendsgerning, at man har villet overføre denne illusoriske anvendelse af fortjenesterne til de døde': den er falsk, uoverlagt og krænkende for de gode menneskers bevidsthed, skændig over for de romerske paver og for den universelle Kirkes praksis og dømmekraft, på den måde at føre i vildfarelse, betegnet som kættersk hos Pedro de Osma, og på ny fordømt i art. 22 hos Luther" (DS 2642).

PIUS XI, Bekendtgørelse af det Ekstraordinære Hellige År *Quod nuper*: "... tilstår og tildeler vi barmhjertigt i Herren fuldkommen aflad for al den straf, som de troende bør sone for deres synder, på betingelse af at hver eneste af dem først har modtaget syndsforladelse og tilgivelsen for deres egne overtrædelser": *AAS*, 25 (1933) s. 8.

PIUS XII, Bekendtgørelse af det universelle jubelår *Jubilaem maximum*: "I løbet af dette tilgivelsens år tilstår og tildeler vi derfor barmhjertigt i Herren alle de troende..., som, efter at de forskriftsmæssigt har været til skrifte og kommunion, andægtigt aflægger besøg i... basilikaerne og... fremsiger bønnerne, fuldkommen aflad og eftergivelse af hele den straf, som de bør sone for deres synder": *AAS*, 41 (1949) ss. 258-259.

⁴¹ Jf. 4. Laterankoncil, kap. 62 (DS 819).

⁴² Jf. Tridentinerkoncilet, *Dekret om aflad* (DS 1835).

⁴³ Jf. *ibid.*

⁴⁴ Jer 2,19.

10. På samme måde genopvækker den religiøse anvendelse af afladen tilliden til og håbet om en fuldkommen forsoning med Gud Fader, dog således at den ikke retfærdiggør nogen forsømmelighed eller på nogen måde formindsker indsatsen for at opnå den indstilling, som er påkrævet for det fulde fællesskab med Gud. Selv om afladen ganske vist er en gratis gave, tildeles den alligevel kun levende såvel som døde på bestemte betingelser. For at opnå den kræves der virkelig på den ene side, at de foreskrevne gerninger er blevet udført, og på den anden, at den troende er i besiddelse af den rette indstilling; det vil sige, at han elsker Gud, afskyer synden, sætter sin lid til Kristi fortjenester og tror fuldt og fast på den store hjælp, der tilflyder ham fra de helliges samfund.

Vi må heller ikke glemme, at de troende ved at opnå aflad lydigt underkaster sig Kirkens legitime sjælesørgere og først og fremmest nøglebæreren Peters efterfølger, som Frelseren selv har betroet den opgave at sørge for og styre sin Kirke.

Som helsebringende institution bidrager afladen derfor på sin egen måde til, at Kirken kan stå frem for Kristus uden nogen fejl og mangler, men hellig og lydefri,⁴⁵ beundringsværdigt forenet med Kristus i kærlighedens overnaturlige bånd. Takket være afladen bliver de medlemmer af Kirken, som befinder sig i en renselsesproces, hurtigere forenet med dem, der tilhører den himmelske Kirke, og i kraft af den samme aflad sker det, at Kristi rige oprettes og udbredes mere og hurtigere, "indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds Søn, til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde".⁴⁶

11. Når den hellige Moder Kirken derfor på grundlag af disse sandheder på ny opfordrer sine troende til at praktisere den aflad, som erfaringsmæssigt har repræsenteret noget værdifuldt for det kristne folk i mange århundreder og også i vore dage, agter den absolut ikke at formindske værdien af de andre midler til helliggørelse og renselse, først og fremmest messeofferet og sakramenterne, specielt bodens sakramente. Ej heller vil den formindske betydningen af den store hjælp, som ligger i sakramentalierne og i forskellige fromheds-, bods- og kærlighedsgerninger. Alle disse nådemidler har det til fælles, at jo tættere den troende i kærlighed er forenet med Kristus som Kirkens hoved og med Kirken selv, desto mere effektivt virker deres helliggørelse og renselse. Kærlighedens forrang i det kristne liv bekræftes også af afladen. For det er ikke muligt at opnå aflad uden en oprigtig omvendelse og forening med Gud, hvortil kommer udførelsen af de foreskrevne gerninger. Kærlighedens orden bliver således bevaret, og til den hører syndernes forladelse takket være uddelingen af Kirkens skat.

Når Kirken endelig opfordrer sine troende til hverken at opgive eller negligere deres forfædres hellige traditioner, men tage imod dem som en værdifuld skat, den katolske familie ejer, og vise dem skyldig respekt, giver den alligevel hvert enkelt menneske Guds børns hellige frihed med hensyn til brugen af disse rensende og helliggørende nådemidler. Samtidig minder den dem hele tiden om, hvilke ting der bør foretrækkes, fordi de er nødvendige eller bedre og mere effektive til opnåelse af frelse.⁴⁷

---

⁴⁵ Jf. Ef 5,27.

⁴⁶ Ef 4,13.

⁴⁷ Jf. THOMAS AQUINAS, *Kommentar til 4. bog af Sententiae*, dist. 20, q. 1, a. 3, q. 1, a. 2, ad 2 (*Summa Theol.*, q. 25, a. 2, ad 2): "... selv om en sådan aflad er meget værdifuld for eftergivelsen af

For at give brugen af aflad større værdighed og agtelse har den hellige Moder Kirken fundet det hensigtsmæssigt af indføre nogle fornyelser i afladsdisciplinen og har derfor besluttet at offentliggøre nye normer.

V

12. De følgende normer indfører nogle formålstjenlige ændringer i afladsdisciplinen og anerkender samtidig nogle forslag fremsat af bispekonferencerne.

De bestemmelser i den kanoniske lov og i pavestolens dekreter vedrørende aflad, som ikke er i modstrid med de nye normer, forbliver uforandrede.

Ved udarbejdelsen af de nye normer har man især bestræbt sig for at fastsætte en ny udmåling af den delvise aflad, at foretage en passende reduktion af antallet af tildelinger af fuld aflad og give den såkaldte “virkelige” og “lokale” aflad en mere enkel og værdig form.

Med hensyn til den delvise aflad har man afskaffet den tidligere bestemmelse om dage og år og har i stedet fastsat en ny norm eller udmåling, der drejer sig om selve den handling, den troende skal udføre som aflad.

Eftersom den troende ved sin handling – foruden den fortjeneste, som er dens primære frugt – kan opnå en eftergivelse af timelig straf, hvis omfang afhænger af den inderlighed, hvormed han udfører handlingen, og af dennes vigtighed, har man fundet det hensigtsmæssigt at lade den eftergivelse af timelig straf, som den troende herved erhverver, tjene som mål for den eftergivelse af straf, som den kirkelige myndighed gavmildt tilføjer med den delvise aflad.

Med hensyn til den fuldkomne aflad har man besluttet at reducere antallet behørigt, for at de troende kan respektere den højere og opnå den med den rette indstilling. Man lægger nemlig ikke så stor vægt på det, som forekommer hyppigt; det, som uddeles i overflod, værdsættes ikke synderligt. Desuden har mange troende brug for en rimelig tid til at forberede sig ordentligt på modtagelsen af fuldkommen aflad.

Hvad angår aflad, der er knyttet til bestemte ting eller steder (“virkelige” og “lokale”), er ikke blot antallet blevet meget reduceret, men også selve betegnelsen er blevet afskaffet, for at det skal fremgå tydeligere, at afladen er knyttet til de gerninger, de troende udfører, og ikke til de ting eller steder, som blot giver anledning til opnåelsen af afladen. Derimod kan medlemmer af religiøse foreninger opnå aflad i forbindelse med disse ved at opfylde bestemte forskrifter, uden at der kræves brug af særlige tegn.

NORMER

---

straffen, er de andre bodsgerninger alligevel mere fortjenstfulde med hensyn til den væsentlige belønning, som er uendelig meget bedre end eftergivelsen af den timelige straf”.

1. Aflad er eftergivelse over for Gud af den timelige straf for synder, for hvilke skylden allerede er tilgivet, som den troende med rette indstilling og på bestemte betingelser opnår ved hjælp af Kirken, der som forvalter af forløsningen har myndighed til at uddele og anvende den skat af fortjenester, som Kristus og helgenerne har samlet.
2. Afladen er delvis eller fuldkommen, alt efter om den fritager én delvis eller helt for den timelige straf, synderne har medført.
3. Såvel den delvise som den fuldkomne aflad kan altid tilegnes de døde som forbøn.
4. Den delvise aflad vil for fremtiden kun blive betegnet med ordene “delvis aflad” uden nogen angivelse af dage eller år.
5. Den troende, som i det mindste med et angerfuldt hjerte udfører en handling, til hvilken der er knyttet delvis aflad, opnår, foruden den eftergivelse af timelig straf, som han modtager med denne handling, en tilsvarende eftergivelse af straf ved Kirkens mellemkomst.
6. Fuldkommen aflad kan kun opnås én gang om dagen, når man ser bort fra forskriften i nr. 18 vedrørende personer, der er lige ved at dø. Delvis aflad kan derimod opnås flere gange om dagen, medmindre der er noget specielt, der taler imod det.
7. For at modtage fuldkommen aflad er det nødvendigt at udføre den handling, afladen er knyttet til, og opfylde tre betingelser: Sakramentalt skriftemål, eukaristisk kommunion og bøn for pavens anliggender. Desuden kræves det, at enhver tilbøjelighed til synd – også den tilgivelige – er udelukket.

Hvis denne disposition er mangelfuld, eller de tre nævnte betingelser ikke er opfyldt, bliver afladen kun delvis, bortset fra bestemmelsen i nr. 11 for dem, der er “forhindrede”.
8. De tre betingelser kan opfyldes flere dage før eller efter, at den foreskrevne handling udføres; det er dog bedst, at man modtager kommunionen og beder for pavens anliggender den samme dag, som handlingen udføres.
9. Et enkelt skriftemål er tilstrækkeligt til at opnå fuldkommen aflad flere gange; men med én enkelt modtagelse af kommunionen og én enkelt bøn for pavens anliggender vinder man kun én fuldkommen aflad.
10. Betingelsen vedrørende bønnen for pavens anliggender er fuldstændig opfyldt, hvis man beder et Fadervor og et Hil dig, Maria i hans intention; det står dog den enkelte troende frit for at bede en hvilken som helst anden bøn, alt efter vedkommendes egen fromhed og hengivenhed for paven.
11. Medens der ingen ændring er sket med hensyn til den magt, som ifølge canon 935 i den kanoniske lov (CIC) gives skriftefædrene til at ændre den pålagte gerning eller de betingelser, som kræves for at opnå aflad, for de mennesker, der er forhindrede i at opfylde dem, kan de lokale biskopper tillade de troende, som de efter loven har

myndighed over, hvis disse bor på steder, hvor det er umuligt eller i det mindste meget vanskeligt at komme til skrifte eller kommunion, at opnå fuld aflad uden skriftemål og kommunion under forudsætning af, at de angrer deres synder og har til hensigt at modtage disse sakramenter, så snart det er muligt.

12. Opdelingen i “personlig”, “virkelig” og lokal” aflad anvendes ikke længere, for at det tydeligere kan fremgå, at afladen er knyttet til de troendes handlinger, selv om den somme tider kan være forbundet med en genstand eller et sted.

13. Håndbogen om aflad (*Enchiridion indulgentiarum*) skal revideres, så kun de vigtigste bønner og de mest betydningsfulde fromheds-, velgøreheds- og bodsgerninger giver mulighed for aflad.

14. Listerne og fortegnelserne over afladstildelinger til religiøse ordener og kongregationer, til fællesskaber af mennesker, der lever sammen uden at have aflagt løfter, til sekulære institutioner og religiøse sammenslutninger af troende skal snarest muligt revideres, så fuld aflad kun kan fås på særlige dage fastsat af pavestolen efter indstilling fra generalabbeden eller, hvis det drejer sig om religiøse sammenslutninger, fra den stedlige biskop.

15. I alle kirker og offentlige kapeller eller – for dem, som har ret til at bruge dem – halvoftentlige kapeller kan man den 2. november opnå fuld aflad, udelukkende med henblik på de døde.

I sognekirkerne kan man desuden få fuld aflad to gange om året, nemlig på festen for kirkens navnehelgen og den 2. august, dagen for “Portiuncula-afladen”, eller eventuelt en anden dag, som biskoppen finder mere egnet.

Denne aflad kan opnås enten på de fastsatte dage eller – med biskoppens samtykke – den umiddelbart foregående eller efterfølgende søndag.

Al anden aflad tilstået kirker eller kapeller bør snarest muligt revideres.

16. For at få den fuldkomne aflad, som er knyttet til en bestemt kirke eller et bestemt kapel, har man pligt til at holde en lille andagt disse steder og herunder recitere Fadervor og trosbekendelsen (*Pater noster* og *Credo*).

17. Den troende, som andægtigt benytter en religiøs genstand (krucifiks, kors, rosenkrans, skapular, medalje), som er velsignet af en præst, kan opnå delvis aflad.

Hvis denne religiøse genstand er blevet velsignet af paven eller af en biskop, kan den troende, som benytter den andagtsfuldt, også opnå fuld aflad på festen for de hellige apostle Peter og Paulus, forudsat at han også beder en forskriftsmæssig trosbekendelse.

18. Hvis en troende er i fare for at dø, og det ikke er muligt at få fat i en præst til at give ham sakramenterne og tildele ham den apostoliske velsignelse med den fuldkomne aflad (ifølge canon 468, § 2 i den kanoniske lov (CIC)), tilstår vor hellige Moder Kirken ham alligevel fuldkommen aflad i dødsøjeblikket, forudsat at han har

den rette indstilling og livet igennem har været vant til at bede nogle bønner. Ved opnåelsen af denne aflad anbefales det at bruge et krucifiks eller et kors.

Denne fuldkomne aflad i dødsøjeblikket kan opnås af en troende, selv om han den samme dag allerede har fået en anden fuldkommen aflad.

19. De regler, der er fastsat for den fuldkomne aflad, specielt den i nr. 6 anførte, anvendes også for de tilståelser af aflad, som hidtil har været kaldt "*toties quoties*" (så ofte som).

20. Vor hellige Moder Kirken har i sin store omsorg for de afdøde troende bestemt, at aflad som forbøn for dem i videst muligt omfang kan anvendes i alle messer, og afskaffet ethvert specielt privilegium desangående.

* * *

De nye normer for opnåelsen af aflad træder i kraft tre måneder efter denne Konstitutions offentliggørelse i "*Acta Apostolicae Sedis*".

Aflad knyttet til brugen af religiøse genstande, som ikke er nævnt ovenfor, ophører med at være virksom tre måneder efter denne Konstitutions offentliggørelse i "*Acta Apostolicae Sedis*".

De revisioner, der er tale om i nr. 14 og 15, skal forelægges Pønitentiariatet inden for et år; to år efter datoen for udgivelsen af denne Konstitution vil de afladsbestemmelser, som ikke er blevet stadfæstet, miste deres gyldighed.

Vi ønsker, at disse vore normer og forskrifter skal stå fast og forblive virksomme nu og i fremtiden, uanset de eventuelt skulle være i modstrid med dispositioner taget af vore forgængere, selv hvis disse er indeholdt i højtidelige akter.

Givet i Rom, ved Sankt Peter, på oktaven for Vor Herres Jesu Kristi Fødsel, den 1. januar 1967 i vort pontifikats fjerde år.

PAUL PP. VI

Oversat af Kirsten Dam fra italiensk